

Taristuministri määruse „Majandus- ja taristuministri 4. septembri 2015. a määruse nr 114 „Eriveo tingimused ning eriveo teostamise ja erilubade väljaandmise kord ning tee omanikule tekitatud kulutuste hüvitamise, eriloa menetlustasu ja eritasu määrad“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga antakse teeomanikule võimalus lubada liikluspiirangu alale sõita eriveostega ehk tavapärasest suuremate või raskemate veostega. Tegemist ei ole teeomanikule suunatud kohustusega, vaid võimalusega, ehk teeomanikul tekib õigus otsustada, kas ta soovib teatud olukordades liikluspiirangu alas eriveostega liiklemist lubada või mitte. Kehtiva määruse kohaselt saab teeomanik lubada liikluspiirangu alas lubada liigelda tavaliikluses kasutatavate sõidukitega, kuid puudub võimalus lubada eriveostega liikluspiirangu alasse sõita.

Eelnõu vähendab mõnevõrra halduskoormust. Muudatustega luuakse teeomanikule võimalus lubada eriveostega liiklemist liikluspiirangu alas. See omakorda lihtsustab erivedusid tegevate ettevõtete tegevust, kes saavad oma tegevust koostöös teeomanikuga paremini planeerida ja teha võimaluse korral vedusid ka liikluspiirangu alas, kui teeomanik leiab, et teatud tingimustel ja mahus on siiski seal võimalik eriveosega liigelda.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi teede- ja raudteosakonna veondus- ja liiklusvaldkonna juht Margus Tähepõld (margus.tahepold@kliimaministeerium.ee, 625 6490) ja sama osakonna peaspetsialist Mait Klein (mait.klein@kliimaministeerium.ee, 625 6379). Eelnõu ja seletuskirja toimetas keeleliselt Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee). Eelnõu õigusliku ekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Helen Holtsman (helen.holtsman@kliimaministeerium.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse majandus- ja taristuministri 4. septembri 2015. a määruse nr 114 „Eriveo tingimused ning eriveo teostamise ja erilubade väljaandmise kord ning tee omanikule tekitatud kulutuste hüvitamise, eriloa menetlustasu ja eritasu määrad“ (edaspidi *määrus 114*) 1. detsembril 2022. a jõustunud redaktsiooni RT I, 01.06.2022, 3.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga täiendatakse määruse § 4 lõike 2 punkti 7, millega võimaldatakse liikluskeeluala loa andjal lubada eriveosega liigelda ka liikluspiirangu alal.

Liikluskeelu alane luba on liiklusseaduse § 12 lõike 5 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 5. jaanuaril 2015. a määruse nr 1 „Liikluspiirangute avalikustamise ja liikluskeelu alasse loa taotlemise ja loa väljastamise kord“ kohane luba, millega avalikult kasutatava tee omanik annab õiguse sõita liikluspiirangu alasse.

Liiklusseaduse § 12 lõike 1 kohaselt on avalikult kasutatava tee omanikul õigus ajutiselt või alaliselt piirata sõidukite liiklemist lähtudes massist, teljekoormusest, mõõtmetest ja kategooriast või piirata jalakäijate liiklemist või keelata liiklus liiklejate ohutuse tagamiseks, teehoiutööde tegemiseks, tee ja teerajatiste kahjustamise vältimiseks, looduskeskkonda kahjustava mõju vähendamiseks või rahvatervishoiu seaduse tähenduses elukeskkonna tagamiseks. Näiteks piiravad teeomanikud suure massiga sõidukite liiklust ajutiselt kevaditi teede sulamise perioodil või sügiseti sademerohkudel perioodil, mil tee muldkeha kandevõime väheneb. Siiski võimaldab teeomanik suurema massiga sõidukitel sõita liikluspiirangu allaste teatud tingimustel (näiteks kevaditi öötundidel, kui valitsevad miinuskraadid ja tee muldkeha on külmunud), aga samas ei ole võimalik liikluspiirangut eemaldada, sest päevasel ajal ei ole tee muldkehal piisavat kandevõimet suurema massiga sõidukitega liiklemiseks.

Kehtiva korra kohaselt on teeomanikul õigus anda liikluskeeluala luba piirangualasse sõitmiseks sõidukitele, mille mass ja mõõtmed vastavad kehtestatud nõuetele, aga puudub võimalus lubada piirangualasse sõita eriveostega (suurte või raskete veostega). Eeltoodud piirang tuleneb määruse § 3 lg-st 7 ja § 4 lg 2 p-st 7, mis piiritlevad eriveosega liiklemise eriveoks lubatud teedevõrguga, mis on avaldatud Transpordiameti veebilehel. Liikluspiirangu kehtestamise korral eemaldatakse teosa sellest võrgustikust ehk eriveosega liiklemine ei ole sellel lõigul siis enam lubatud. Eriveostega liikluskeelualasse sõitmise võimaldamiseks täiendatakse määruse 114 § 4 lõike 2 punkti 7.

Praktikas on tekkinud näiteks problemaatiline olukord, kus teeomanik on väljastanud eriloo jagatava veose vedamiseks kuni 52-tonnise tegeliku massiga autorongile Transpordiameti veebilehel lubatud veoteele. Transpordiameti veebilehel Tark Tee (<https://tarktee.mnt.ee/#/et>) kuvatakse 48/52-tonnise eriveosega liiklemiseks lubatud teed violetseks. Kui aga violetseks kuvatud teele paigaldatakse liikluspiirang, siis sel veebilehel teed enam violetseks ei kuvata. Kui teeomanik väljastab 52-tonnise tegeliku massiga autorongile peale eriloo ka liikluskeeluala loa, ei võimalda aga eriloo ja liikluskeeluala loa olemasolu sõita piirangualal mitte 52-tonnise tegeliku massiga, vaid pelgalt 44-tonnise tegeliku massiga autorongiga. Selleks et teeomanikul oleks võimalik lubada siiski sellistel autorongidel, millel on nii eriloo kui ka liikluskeeluala luba, liigelda liikluskeelualas 52-tonnise tegeliku massiga, on vaja muuta kõnesolevat määrust. Muudatusega saab teeomanik liikluskeeluala luba andes lubada liikluspiirangu allaste liigelda ka eriveosega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrusel ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusel ei ole sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, mõju elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule.

4.1. Mõju majandusele

Muudatus mõjutab positiivselt eriveoseid vedavaid ettevõtteid. Muudatus loob veoettevõttele võimaluse taotleda luba eriveosega liiklemiseks liikluspiirangu allaste. See lihtsustab logistilist planeerimist ja võimaldab veoseid vedada ka piirangute kehtivuse ajal, parandades majanduslikku efektiivsust. Mõju ulatus on keskmine, eriveoste vedajate tegevusvõimalused laienevad mõningal määral, parandades nende majanduslikku olukorda ja paindlikkust. Mõju avaldumise sagedus on pigem väike, liikluspiirangud ei ole kehtestatud reeglina aasta ringi,

vaid teatud perioodidel, kui tee kandevõime ei pruugi olla piisav (kevaditi teede sulamise, sügiseti sademerohkkel perioodil) ja veoteekonnad viivad pigem harva teelõikudele, kus on kehtestatud liikluspiirangud. Mõjutatud sihtrühm on väike, eriveoste vedajaid kogu transpordisektori vedajate seas on vähe ja see on piiratud rühm. Ka ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on väike, negatiivse iseloomuga mõjud puuduvad, muudatus on eriveoste vedajatele positiivne. Kokkuvõtvalt on muudatuse mõju eriveoste vedajatele pigem ebaoluline.

4.2. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste korraldusele

Muudatus annab teeomanikele suurema paindlikkuse ja otsustusõiguse. Mõju ulatus on keskmine, varem puudus teeomanikel õigus lubada eriveostega liiklemist piirangualas. Muudatusega saavad nad teha otstarbekaid erandeid, näiteks lubada eriveostel liigelda kevadisel sulamisperioodil öötundidel, kui tee muldkeha on külmunud, või lubada eriveostel liigelda piiratud hulgal, kui leitakse, et väiksem liiklussagedus ei avalda tee püsivusele olulist negatiivset mõju. Mõju avaldumise sagedus on väike, teeomanikud kehtestavad liikluspiiranguid sageli ilmastikutingimuste ja vajaduste järgi. Piirangute kehtestamine ei ole regulaarne ega reeglipärane igapäevane tegevus. Sihtrühm on väike, sihtrühmaks on Transpordiamet ja kohalikud omavalitsused, mis moodustavad väga väikese osa riigi kõikidest asutustest. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on samuti väike, muudatus annab teeomanikele õigusi juurde. Muudatus aitab vältida ebapraktilisi olukordi (nt eriveoste liikumist piiravate reeglite tõttu) ja võimaldab teeomanikel paremini arvestada majanduslike vajadustega, ilma et see kahjustaks samas teede seisukorda. Seega negatiivsed mõjud sisuliselt puuduvad või on vähesed, pigem on muudatus ka teeomanikele positiivne. Koondmõju teeomanikele on ebaoluline.

4.3. Mõju halduskoormusele

Muudatusega võimaldatakse liikluskeeluala loa andjal lubada eriveosega liigelda ka liikluspiirangu alal. Muudatus lihtsustab administratiivseid protsesse nii loa taotlejatele (eriveoste vedajad) kui ka loa väljastajatele (teeomanikud). Varem võis tekkida olukord, kus kehtestatud piirangud ja eriload olid vastuolulised. Muudatus kaotab selle vastuolu, vähendades seega halduskoormust ja muutes süsteemi tõhusamaks.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldkorras, sest puudub vajadus määrata hilisem jõustumisaeg.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Siseministeriumile ja arvamuse avaldamiseks Autoettevõtete Liidule, Riigimetsa Majandamise Keskusele ning Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidule infosüsteemi EIS kaudu.